

RESSENYA DE CARLES RIBA I JOAN MARAGALL, O LA MORAL DE LA
PARAULA, DE JAUME MEDINA (LLENGUA NACIONAL, CORNELLÀ,
2011, 265 PÀGINES)

Ramon Torné i Teixidó
Universitat Oberta de Catalunya

Fruit de més de vint anys de recerca i reflexió pausada, ininterrompuda, dialogada, sobre el procés i el significat de l'obra de Carles Riba arriba aquest nou treball del professor Medina, que aprofundeix en els aspectes poètics, intel·lectuals i espirituals que va exercir Joan Maragall damunt seu. El llibre s'estructura de manera cronològica al llarg de trenta-vuit capítols, des de la coneixença d'aquell jove poeta amb el «darrer Maragall», fins a la redacció i el significat de l'assaig «He cregut i per això he parlat» a *Serra d'Or* el 1959, poc abans de morir. A l'endemig cal comptar amb l'emmirallament exercit pels *Himnes homèrics*, la tesi doctoral dedicada a la *Nausica* maragalliana o algunes conferències i escrits presentant la grandesa i la significació de Maragall exercida durant la primera meitat del segle XX.

Tot al llarg del llibre Medina fa veure que «la paraula» de Maragall, des de múltiples vessants, exerceix un poder extraordinari en diferents moments vitals de Riba. En la seva primera etapa, com a poeta i traductor (ens podem referir principalment a l'*Odissea* del 1919), Riba continua en la línia estètica maragalliana. Després, Riba també va endinsar-se en el periple novalià que passa per l'Ulisses redimit per la poesia a *Nausica*, i que culmina en les *Elegies de Bierville*. Definitivament, Riba veu en la paraula viva de Maragall un *logos* pragmàtic que passa del pla estètic al pla ètic i que arriba a convertir-se en salvaguarda de l'ànima i la llengua catalana. La creació literària s'entén, doncs, com un acte vital, fruit d'una fe, tal com l'inspira el salmista (116, 10) o sant Pau (2Co 4, 13) i, de bursada, un pensament de Naville que «reprodueix» Maragall. Per dir-ho breument, Maragall acompanya Riba en el seu procés de maduració, rectificanc les seves intencions, donant-hi plenitud. El mèrit de Medina rau sobretot a trobar el camí que dugué Riba a aprofundir en el significat global de la dualitat complementària creure-parlar en diferents autors —especialment sant Agustí, sant Bernat de Claravall, etc.— que

l'abocaren a veure que la paraula del poeta exercí un paper actiu, social, en moments històrics crucials. Aquests enfocaments del que significava Maragall en la poesia, la crítica i la societat van portar Riba a polemitzar per diverses raons amb homes del seu temps, ja fossin Manuel de Montoliu o intel·lectuals castellans; també amb Ramon Guardans.

Com sigui, tota la documentació, especialment articles, conferències, assaigs, cartes, etc. que va generar la relació de Riba amb Maragall es reproduïen en la segona part del llibre, en diferents apèndixs. Aquest detall serà, sens dubte, un gran ajut per al lector, atès que no necessita tenir a mà les *Obres completes* d'ambdós poetes. Medina, en fi, ha dut a terme un treball exhaustiu, avançant metòdicament, amb sòlids punts de referència, un *feed back* continu i una collita que hem de qualificar, una vegada més, d'excel·lent.